

*helping out with guidance and problem questions, as well as under the condition of group work of students. The comparative characteristic of traditional and innovative methods is presented and is indicated on their optimal combination in order to effectively form the sociocultural competence of the future teacher of a foreign language.*

*The author refers to the pedagogical conditions of effective formation of the sociocultural competence of the future teachers of a foreign language: accentuation of the socio-cultural component in the process of teaching a foreign language, the use of integrated tasks of professional orientation with variational content and the complex use of traditional and innovative teaching methods that ensure the most effective formation of their sociocultural competence.*

**Key words:** *sociocultural competence, professional training, integration*

УДК 378.013+780.71

Лі Ює

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний  
університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID ID 0000-0001-5934-7410

DOI 10.24139/2312-5993/2018.02/166-175

## **КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СФОРМОВАНOSTІ ХУДОЖНЬО-СМИСЛОВИХ УЯВЛЕНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ**

*У статті розглянуто проблематику функціонування уявлень у музично-виконавському процесі з метою наукового обґрунтування критеріїв та показників оцінювання компонентів структури художньо-смыслових уявлень майбутніх учителів музики у процесі навчання гри на фортепіано. Уточнено механізми дії зазначених компонентів, на основі чого обґрунтовано когнітивно-текстологічний, досвідно-асоціативний та виконавсько-інтерпретаційний критерії їх оцінювання.*

**Ключові слова:** *уявлення, художньо-смыслові уявлення, досвід, інтерпретація музичних творів, критерії, майбутні вчителі музики.*

**Постановка проблеми.** Виконавська підготовка майбутніх учителів музики спрямована на розвиток їхніх фахових якостей, зокрема й творчо-аналітичних, що є актуальними в сучасному суспільному просторі. До творчо-аналітичних якостей у дослідженні належать художньо-смыслові уявлення, що забезпечують педагогічну та виконавську інтерпретацію творів музичного мистецтва. Методика реалізації координуючої функції художньо-смыслових уявлень у музично-виконавському процесі базується на поглядах психології. Зокрема, на доведеності того, що уявлення істотно оптимізують пізнавальний процес, адже: створюють образ об'єкту у свідомості, чим звільняють від необхідності багаторазового безпосереднього контакту, сприяють накопиченню інформації у стислій формі, формують індивідуально-актуалізоване ставлення до об'єкту (В. Козубовський [4]). З огляду на це, актуальною стає розробка методики формування художньо-смыслових уявлень студентів-музикантів як структури, що сприяє оптимізації таких

процесів, як-от: творче сприйняття художнього образу, осягнення змісту твору, закодованого в музичній тканині, накопичення фонду особистісно-актуалізованої художньої інформації у функціонально-продуктивній формі. З метою розробки такої методики в попередніх дослідженнях нами вивчено феномен уявлень, виявлено компоненти структури художньо-сміслових уявлень майбутніх учителів музики, визначено принципи й педагогічні умови їх упровадження в освітній процес, зокрема навчання гри на фортепіано. Між тим експериментальна перевірка ефективності методики передбачає розробку критеріального апарату оцінювання компонентів означеного феномену. Через механізм його застосування констатується первинний рівень сформованості художньо-сміслових уявлень та прикінцеві результати, які підтверджують або спростовують ефективність запропонованої методики. Таким чином, розробка критеріїв та показників оцінювання рівня сформованості художньо-сміслових уявлень є необхідним етапом експериментального дослідження.

**Аналіз актуальних досліджень.** Аналіз літератури показав, що вчені враховують феномен уявлень в інтерпретації музичних творів у різних аспектах. Зокрема, функціонування художніх уявлень під час візуалізації музичних творів досліджено В. Вінорадовою; інтонаційно-ладові уявлення розглянуто Є. Милосердовою. Філософський аспект формування уявлень-символів у процесі осягнення художніх текстів вивчено А. Івлевою, А. Рафіковою, І. Щербачковою.

У музично-педагогічному контексті В. Трет'яченком розглянуто питання формування й функціонування комплексу різноманітних музично-виконавських уявлень на різних етапах музично-інтерпретаційної діяльності – від текстологічної роботи щодо дешифрування композиторського задуму, до вдосконалення виконавських уявлень під час підготовки концертного виступу [8]. Ґрунтовно досліджено різновиди уявлень музиканта-виконавця М. Бурлаковим [2].

Як втілення аспектів музичного мислення розглянуто систему слухових уявлень І. Хотенцевою [9], методичний потенціал активізації внутрішніх уявлень (слухових, психомоторних тощо) обґрунтовано у працях Л. Камалової, С. Попової.

Обґрунтуванню критеріїв оцінки сформованості різновидів уявлень у контексті музично-інтерпретаційної діяльності (виконавської та педагогічної) присвячено увагу в науковій літературі з методики музичного навчання. Зокрема О. Щербініною виведено критерії оцінювання сформованості музично-стильових уявлень, які застосовано під час поетапно-систематизованого цілеспрямованого їх формування з метою перевірки ефективності методики [11]. Бай Бінь обґрунтував критерії та показники оцінювання рівня сформованості звуко-тембральних уявлень студентів-піаністів. Означені уявлення досліджуються науковцем як

чинники внутрішньо-перцептивних процесів, що передують виникненню художньо-ціннісного ставлення до музичних звукоутворень як до інтонацій-образів [1].

Серед чинників готовності майбутніх учителів музики до інструментально-виконавської діяльності діагностовано сформованість ціннісних уявлень за ціннісно-орієнтаційним критерієм Л. Гусейновою. Музично-слухові уявлення як художньо-образні інтонаційні орієнтири, що сприяють пізнанню виразного змісту музики, оцінено Чжаном Їфу за допомогою емоційно-перцептивного критерію [10].

**Мета статті** – обґрунтувати критерії та показники оцінювання рівня сформованості компонентів художньо-сміслових уявлень майбутніх учителів музики у процесі навчання гри на фортепіано.

**Методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети застосовано аналітичні методи, методи індукції й дедукції, метод теоретичного моделювання.

**Виклад основного матеріалу.** Інтерпретація музичних творів у процесі виконавської підготовки майбутніх учителів музики сприяє розвитку їх художньо-творчого мислення за умов активізації дослідницьких дій студентів щодо пошуку художньо-сміислової складової мистецького твору. Процес осягнення змістового боку музики відбувається опосередковано, через сприйняття та аналіз інтонаційних, динамічних, ладових тощо структур твору. Художньо-змістова інформація опрацьовується свідомістю, осмислюється, накопичується в пам'яті та кристалізується в художньому досвіді у вигляді художньо-сміслових уявлень музиканта-піаніста. Структура художньо-сміслових уявлень функціонує як фахово-психологічний механізм, що координує творчу музично-виконавську діяльність майбутніх учителів музики. Слід нагадати, що в нашому дослідженні ця структура є трьохкомпонентною. *Перший компонент* – музично-інформаційний, складався з таких елементів: а) музично-мовної текстологічної грамотності, що виявляється у процесі візуалізації музичних текстів на основі наявних знань; б) образно-символічної бази смислового наповнення музично-інтонаційних та інтонаційно-ритмічних еталонів, сформованої на основі існуючих канонів і стереотипів; в) пізнавальної спрямованості й настанови на осмислення контексту музично-виразних засобів.

Учені вказуючи на важливість достатнього рівню розвитку музичного інтелекту. Зокрема О. Щербініна підкреслює, що музичний інтелект є чинником автентичності процесу осягнення особливих за якістю та властивостями смислів музики. Тому під час розробки критеріїв і показників оцінювання музично-стильових уявлень учена застосовує критерії такого типу, як-от: «розвиненість мистецького тезаурусу», серед показників якого «повнота й системність музично-теоретичних знань» та «навички усвідомлювання причинно-наслідкових зв'язків стильових явищ» [11, с. 9].

Отже, О. Щербініною актуалізується феномен формування та функціонування уявлень музиканта у процесі осягнення змісту музичного твору шляхом аналізу його стильових характеристик. При чому, сформована в такий спосіб система уявлень розцінюється як фонд специфічних художньо-музичних знань. Звертаємо також увагу на «широту знань у галузі музичної тембральності» як показника когнітивно-інформаційного, операційного критерію оцінювання звуко-тембральних уявлень піаніста в дослідженні Бай Біня [1, с. 12–13].

Розробляючи критерії та показники оцінювання музично-інформаційного компоненту, ми виходили з того, що вивчення процесу трансформації смислів твору мистецтва у свідомості має розглядатися в контексті осягнення елементів музичної семіотики під час аналізу музичного тексту. Між тим смисловий шар твору мистецтва, складений із семантичних одиниць-символів, осягається особистістю у процесі пізнавальної діяльності, спрямованої на осмислення музично-виразних засобів. Отже сферою, де символи перетворюються у смислові одиниці художнього тексту, є людська свідомість. У площині музичної діяльності, це – свідомість виконавця, яка функціонує як психологічний простір формування певних уявлень. Такі уявлення виникають у результаті співвіднесення музично-семантичних (інтонаційних, динамічних, гармонійних, ритмічних тощо) одиниць-символів із елементами сформованої бази їх відповідності певним категоріям смислу. Учена Н. Коляденко доводить, що музично-художня свідомість є базовою категорією, яка охоплює всі етапи художнього процесу: творчість, мистецьку діяльність і функціонування психологічно-матричної системи механізмів породження смислів [5, с. 9].

Усі атрибути художнього смислу закладені в тексті, лише їх треба ідентифікувати та опрацювати, зрозуміти. У зв'язку з цим, із метою оцінювання рівня сформованості музично-інформаційного компоненту доцільно вводити *когнітивно-текстологічний* критерій, адже від якості процесу пізнання текстологічних одиниць музичного твору залежить інформативність художньо-смислових уявлень та, як наслідок, успішність подальшої музично-виконавської й педагогічної інтерпретації. У зв'язку з цим, показниками когнітивно-текстологічного критерію визначено: а) ступінь сформованості аналітичних умінь щодо виявлення смислів музичного твору під час роботи над текстом; б) рівень знань художньо-інформативного, музично-семантичного характеру (тобто рівень музично-мовної текстологічної грамотності); в) міра розуміння музичних інтонаційно-ритмічних, динамічних, ладових тощо побудов як образів, що символізують відповідні явища людського буття й наявність спрямованості пізнавальної діяльності на осмислення музично-виразних засобів у даному контексті. У цілому цей критерій охоплює гнучкість художнього мислення, свідомості та музичний інтелект.

*Другий компонент* структури художньо-сміслових уявлень – дослідно-асоціативний, до складу якого входять: а) вітагенний досвід особистості та його вплив на якість і зміст образно-сміслових уявлень; б) фонд художньо-образних асоціацій, заснований на художньому досвіді особистості; в) індивідуальні інтенції особистості у сфері сміслових асоціативних зв'язків, що основані на наявних ціннісних орієнтаціях і духовно-творчих властивостях та можливостях особистості.

У контексті психології творчості функція уявлень у формуванні художнього досвіду розглядалася Б. Тепловим. Зокрема, науковець звертав увагу на те, що художній образ синтезується із суб'єктивних уявлень автора про явища людського буття й закономірності їх утілення засобами мистецтва [7]. Отже, уявлення, сформовані в результаті набуття досвіду, покладені до основи мистецтва. Проте, процеси сприйняття та інтерпретації твору мистецтва також підпадають під вплив структури суб'єктивних уявлень особистості, які складають художній досвід.

У цьому контексті І. Хотенцева наголошує на тому, що інформація, яка «закодована» автором «у творі музичного мистецтва за допомогою специфічних засобів музичної мови розшифровується реципієнтом з урахуванням життєвого досвіду». Отже, фаховий досвід музиканта, згідно з І. Хотенцевою, формується у процесі музичного мислення, яке науковиця розуміє як «переосмислення та узагальнення життєвих вражень, що відображається у свідомості людини через музичний образ» [9].

Отже, з метою виведення критерію оцінки впливу досвіду на якість і зміст образно-сміслових уявлень доцільно розглянути процес асоціювання художньої інформації з даними життєвого досвіду особистості. Досвід зовнішній нерозривно пов'язаний із досвідом внутрішнім, адже інформація, що поступає, піддається у свідомості людини аналізу й перероблюється в особистісно-актуалізовані уявлення про оточуючий світ. Розуміння значущості цього процесу знайшло відображення в обґрунтуванні категорії *вітагенний досвід* (А. Белкін). У межах *технології вітагенної освіти* А. Белкіна (що її представлено в «Енциклопедії освітніх технологій» Г. Селевко) пропонується комплексний *метод голографічних проєкцій*, який передбачає «розкриття змісту досліджуваного знання шляхом його уявного моделювання», де «джерело його отримання ... інтелектуальні потенції самої особистості» [6, с. 114]. На наш погляд, прийоми, з яких складається даний метод, мають потужний методичний потенціал щодо експериментального дослідження системи художньо-сміслових уявлень майбутніх учителів музики. Розглянемо деякі з них:

- «Приєм додаткового конструювання незакінченої освітньої моделі» [6, с. 116]. Згідно з положенням технології вітагенної освіти, цей прийом є особливо ефективним щодо актуалізації творчого потенціалу особистості. Практично прийом використовується у вигляді завдань, у яких

пропонується закінчити твір, дотримуючись основної ідеї, але засновуючись на власному життєвому досвіді, стимулюванні студентів до створення власних інтерпретацій під час роботи з музичними текстами, вільними від редакторських указівок.

- «Прийом ретроспективного аналізу життєвого досвіду з розкриттям його зв'язків в освітньому процесі» [6, с. 116]. Імплементация даного прийому в контекст нашого дослідження передбачає актуалізацію індивідуальних інтенцій особистості в сфері смислових асоціативних зв'язків під час усвідомлення смислів музичного матеріалу, досягнутих на перцептивному етапі роботи над твором.

- «Прийом часової, просторової, змістової синхронізації освітніх проєкцій» [6, с. 116], який передбачає викладення дидактичного матеріалу з розкриттям зв'язків між явищами в означених вимірах. У контексті дослідження художньо-смислових уявлень, застосування цього прийому сприяє актуалізації, та, одночасно, формуванню фонду художньо-образних асоціацій майбутніх учителів музики, заснованому на художньому досвіді особистості.

З огляду на зазначене, в якості другого критерію визначаємо *досвідно-асоціативний*, як такий що оцінює наявність перцептивного досвіду та його вплив на асоціативне поле студента, його активізацію під час осмислення сутності твору. Показниками другого критерію є: а) міра актуалізації впливу вітагенного досвіду особистості на зміст образно-смислових уявлень; б) ступінь сформованості фонду художньо-образних асоціацій, заснованих на художньому досвіді; в) якість активізації індивідуальних інтенцій особистості у сфері смислових асоціативних зв'язків під час роботи над твором музичного мистецтва.

*Третій компонент* досліджуваної нами структури художньо-смислових уявлень – виконавсько-інтерпретаційний, який складається з таких елементів: а) наявності сформованих, виключно піаністичних, особливостей контакту з клавіатурою й координації чуттєвих модальностей у процесі виконавства; б) творчої активності в пошуку художнього змісту твору і рефлексії цього процесу; в) умінь реалізувати сформовані художньо-смислові уявлення у виконавському процесі та в педагогічних умовах.

Даний компонент актуалізує проблематику функціонування уявлень у музично-виконавському та педагогічному процесах. Слід зазначити, що виконавський аспект уявлень ґрунтовно досліджено М. Бурлаковим. Науковець обґрунтовує підхід до музичного виконавства як до процесу «якісної конвертації знаків у рухи». При цьому керуючу функцію реалізує уява – саме уява, за висловленням науковця, є сферою генерації внутрішніх *слухових* уявлень. Спираючись на слухові уявлення, як на втілення музики у свідомості, уява, за твердженням М. Бурлакова, «маніпулює елементами музичної мови, реалізуючись у звучанні через психомоторику». Ключову роль

у цьому процесі відіграють *просторові* уявлення виконавця про точки впливу на клавіатуру, адже через такі уявлення здійснюється зв'язок між внутрішнім слухом (*передслуханням*) виконавця та його психомоторною навичкою [2].

На етапі діагностування третього, виконавсько-інтерпретаційного компоненту, актуалізується проблема вмінь реалізації художньо-сміслових уявлень під час виконавської та педагогічної інтерпретації. На успішність цього процесу впливає зміст та якість означених уявлень, сформованих на етапах попередньої роботи. За умов сформованості якісних, змістово автентичних художньо-сміслових уявлень у свідомості відтворюється внутрішня модально-пластична виконавська модель фортепіанного твору. Пластичність такої моделі забезпечує процес трансформації художньо-сміслових уявлень у слухові та рухові, які й приймають на себе координуючу функцію безпосередньо у процесі виконання. У зв'язку з цим, на етапі формування вмінь виконавсько-інтерпретаційного компоненту доцільно приділити увагу процесу підготовки студентів-музикантів до переведення художньо-сміслових уявлень до рівня слухо-рухових. У дослідженні В.Трет'яченка вказується на провідну роль слухо-рухових уявлень, як «гнучких, рухливих зв'язків між слуховими уявленнями та виконавською технікою» [8, с. 38]. Отже процес оцінювання рівня сформованості вмінь реалізовувати художньо-сміслові уявлення у виконавському процесі пов'язаний із активізацією музично-виконавських слухо-рухових навичок, у зв'язку з чим доцільно здійснювати його діагностування у процесі транспонування музичних творів.

Що стосується педагогічного аспекту, тут реалізація художньо-сміслових уявлень відбувається у процесі просвітницького педагогічного пояснення змістового боку твору. Таке пояснення, засноване на художньо-сміслових уявленнях, сформованих за умов актуалізації вітагенного досвіду, носитиме глибоко індивідуалізований, суб'єктивно забарвлений характер. Відомо, що інформація, яка носить риси суб'єктивного ставлення, краще сприймається учнями. Також важливою є готовність до педагогічної інтерпретації, зверненої до всіх рівнів чуттєвої модальності сприймаючих (аудіальної, кінестетичної, візуальної), адже структура художньо-сміслових уявлень є полімодальною.

На основі зазначеного, з метою оцінки третього компоненту обираємо *виконавсько-інтерпретаційний критерій*. За його допомогою оцінюється здатність студентів до гнучкого оперування художньо-смісловими уявленнями під час самостійної інтерпретаційної роботи над твором із використанням усього полімодального творчого ресурсу в різних формах діяльності (під час репетиційної роботи, концертних виступів, педагогічної практики, зокрема з просвітницькими аспектами). Показниками виконавсько-інтерпретаційного критерію є: а) якість сформованих піаністичних особливостей щодо контактності з клавіатурою

та координації чуттєвих модальностей у процесі виконавства; б) ступінь творчої активності в пошуку художнього змісту твору й рефлексії цього процесу; в) рівень сформованості вмінь реалізовувати художньо-сміслові уявлення у виконавському процесі та в педагогічних умовах.

**Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.** Художньо-сміслові уявлення майбутніх учителів музики виконують координувальну й оптимізуючу функцію у виконавській діяльності за умов їх актуалізації як методичного ресурсу. Означена актуалізація уможлиблюється шляхом розробки методичного забезпечення формування структури художньо-сміслових уявлень майбутніх учителів музики. Ефективність методичного забезпечення потребує розробки критеріїв та показників оцінювання рівня сформованості художньо-сміслових уявлень. Критерії та показники мають оцінювати модально-пластичну компонентну структуру художньо-сміслових уявлень. Такими критеріями обрано: *когнітивно-текстологічний, досвідно-асоціативний, виконавсько-інтерпретаційний*. У подальших дослідженнях буде конкретизовано діагностичні методи й опрацьовано практичне запровадження розроблених критеріїв та показників на етапі констатувального експерименту.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Бай Бін. (2014). *Формування звуко-тембральних уявлень майбутніх учителів музики в процесі фортепіанного навчання* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Одеса (Bai Bin. (2014). *Formation of sound-timbre representations of the future music teachers in the process of piano learning* (PhD thesis abstract). Odesa).
2. Бурлаков, М. С. *Методика підготовки музиканта-інструменталіста к концертному виступленню*. Довідковий центр Google Play. Режим доступу: <https://play.google.com/books/reader?id=WodJDgAAQBAJ&hl=uk&printsec=frontcover&pg=GBS.PT1> (Burlakov, M. S. *Methodology of training a musician-instrumentalist to a concert performance*. Google Play Help Center. Retrieved from: <https://play.google.com/books/reader?id=WodJDgAAQBAJ&hl=uk&printsec=frontcover&pg=GBS.PT1>).
3. Виноградова, В. С. (2013). *Візуалізація художественного пространства в произведениях О. Мессиа́на* (автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.02). Саратов. Режим доступу: <http://dslib.net/api/download/?id=1271668980&key=gY0py66bYorPlgpr> (Vinogradova, V. S. (2013). *Visualization of the artistic space in the works of O. Messian* (PhD thesis abstract). Saratov. Retrieved from: <http://dslib.net/api/download/?id=1271668980&key=gY0py66bYorPlgpr>).
4. Козубовский, В. М. (2008). Сущность представлений. *Общая психология: познавательные процессы*. PSYERA. Режим доступу: <https://psyera.ru/sushchnost-predstavleniy-1334.htm> (Kozubovsky, V. M. (2008). The essence of representations. *General psychology: cognitive processes*. PSYERA. Retrieved from: <https://psyera.ru/sushchnost-predstavleniy-1334.htm>).
5. Коляденко, Н. П. (2006). *Синестетичность музыкально-художественного сознания* (автореф. дис. ... мистецтвознавства: 17.00.02). Новосибирск. Режим доступу: <http://dslib.net/api/download/?id=1271668985&key=P6ZanyDP94M3neTf> (Koliadenko, N. P.

(2006). *Synesthetic musical and artistic consciousness* (DSc thesis abstract). Novosibirsk. Retrieved from: <http://dslib.net/api/download/?id=1271668985&key=P6ZanyDP94M3neTf>).

6. Селевко, Г. К. (2005). *Энциклопедия образовательных технологий*. В 2-х т. Т. 1. Москва: Народное образование (Selevko, H. K. (2005). *Encyclopedia of educational technologies*. In 2 vol. Vol. 1. Moscow: Folk education).

7. Теплов, Б. М. *Преобразование представлений в воображении*. PSYERA. Режим доступа: [https://psyera.ru/preobrazovanie-predstavleniy-v-voobrazhenii\\_7656.htm](https://psyera.ru/preobrazovanie-predstavleniy-v-voobrazhenii_7656.htm) (Teplov, B. M. *Transformation of representations in the imagination*. PSYERA. Retrieved from: [https://psyera.ru/preobrazovanie-predstavleniy-v-voobrazhenii\\_7656.htm](https://psyera.ru/preobrazovanie-predstavleniy-v-voobrazhenii_7656.htm)).

8. Третьяченко, В. Ф. (2011). *Музыкальный текст и его роль в формировании основ скрипичного исполнительства* (автореф. дис. ... докт. мистецтвознавства: 17.00.02). Новосибирск. Режим доступа: <http://dslib.net/api/download/?id=1271668988&key=CY6udszLdP6dA6jf> (Tretiachenko, V. F. (2011). *Musical text and its role in forming the foundations of violin performance* (DSc thesis abstract). Novosibirsk. Retrieved from: <http://dslib.net/api/download/?id=1271668988&key=CY6udszLdP6dA6jf>).

9. Хотенцева, И. А. (2012). *Формирование художественно-образного мышления в классе фортепиано*. Режим доступа: [https://superinf.ru/view\\_helpstud.php?id=3029](https://superinf.ru/view_helpstud.php?id=3029) (Khotentseva, I. A. (2012). *Formation of artistic thinking in the class of piano*. Retrieved from: [https://superinf.ru/view\\_helpstud.php?id=3029](https://superinf.ru/view_helpstud.php?id=3029)).

10. Чжан Ёфу. (2016). *Формування художньо-образного сприйняття у майбутніх учителів музики в процесі інструментально-виконавської підготовки* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ (Zhang Yifu. (2016). *Formation of artistic-figurative perception of future music teachers in the process of instrumental and performing training* (PhD thesis abstract). Kyiv).

11. Щербініна, О. М. (2005). *Формування музично-стильових уявлень майбутніх учителів музики у процесі інструментально-виконавської підготовки* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ (Shcherbinina, O. M. (2005). *Formation of musical-stylistic ideas of the future music teachers in the process of instrumental and performing training* (PhD thesis abstract). Kyiv).

12. Ян Венъян. (2017). Категория пианизма в контексте исполнительской типологии фортепианного творчества (дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.03). Одеса (Yan Wenjang. (2017). *The category of pianism in the context of the performing typology of piano creativity* (PhD thesis). Odesa).

## РЕЗЮМЕ

**Ли Юе.** Критерии оценивания сформированности художественно-смысловых представлений будущих учителей музыки.

В статье рассмотрена проблематика функционирования представлений в музыкально-исполнительском процессе с целью научного обоснования критериев и показателей оценки компонентов структуры художественно-смысловых представлений будущих учителей музыки в процессе обучения игре на фортепиано. Уточнены механизмы действия указанных компонентов, на основе чего обоснованы когнитивно-текстологический, опытно-ассоциативный и исполнительно-интерпретационный критерии их оценивания.

**Ключевые слова:** представление, художественно-смысловые представления, опыт, интерпретация музыкальных произведений, критерии, будущие учителя музыки.

## SUMMARY

**Li Yuu.** Criteria for assessing the formation of artistic-semantic representations of the future music teachers.

*In the article justification of the criteria and indicators for assessing the artistic-semantic ideas of the future music teachers has been substantiated. Component model of this phenomenon is presented. On the basis of the analysis of scientific literature it has been determined that at different stages of musical-performing training, scientists diagnose the formation of various kinds of ideas, such as: figurative-associative, intra-auditory, visual, auditory-motor, and others. The criteria for their evaluation are based on the study of the functions that these representations perform when working on a musical composition. It is shown that their structure is poly-modal, which is taken into account when developing criteria and indicators for evaluating the artistic-semantic ideas of the future music art teachers, in particular, in the process of learning piano playing.*

*Artistic-semantic representations of the future music teachers perform a coordinating and optimizing function in performing activity in the condition of their actualization as a methodological resource. This updating is made possible by developing methodological support for the formation of the structure of artistic-semantic ideas of the future music teachers. The effectiveness of methodological support requires the development of criteria and indicators for assessing the level of the formation of artistic and semantic representations. Criteria and indicators should evaluate the modal-plastic component structure of artistic-semantic representations.*

*Criteria for assessing the components and elements of artistic-semantic representations are defined as: cognitive-textual, which evaluates the level of development of musical-analytical qualities, flexibility of artistic thinking, consciousness and musical intelligence; experience-associative, which assesses presence and extent of current artistic-perceptual experience; performing-interpreting, which evaluates the ability of students to flexible manipulation of artistic-semantic representations while working on musical works in various forms of activity (performing, teaching, etc.).*

**Key words:** representations, artistic-semantic representations, experience, interpretation of musical works, criteria, future music teachers.

УДК 378.015.3:005.32:796.011.3

**Олена Петренко**

Сумський державний університет

ORCID ID 0000-0002-7988-1773

DOI 10.24139/2312-5993/2018.02/175-185

## ХАРАКТЕРИСТИКА МОТИВІВ ТА РУХОВИХ УПОДОБАНЬ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

*Розглянуто проблему зменшення рухової активності студентської молоді. Вивчено внутрішні й зовнішні фактори, що впливають на мотивацію студенток до занять фізичними вправами під час навчання у вищому навчальному закладі. Визначено, що заняття з використанням сучасних фітнес-технологій позитивно впливають на зростання мотивації студенток, сприяють збільшенню рухової активності студентської молоді, покращенню фізичного та психоемоційного стану, а також формують звичку до постійних занять фізичними вправами та спортом.*